

Suhdanne 3/2011

MATKAILU- JA RAVINTOLA-ALAN KEHITYSNÄKYMÄT

Matkailu- ja ravintola-alan näkymät

1 Yleinen talouskehitys

Suomen toipuminen vuoden 2009 syvästä taantumasta on jatkunut. Kansantalouden kokonaistuotannon volyymi lisääntyi viime vuonna Tilastokeskuksen ennakkotietojen mukaan 3,6 prosenttia edellisvuodesta ja kuluvan vuoden tammi-maaliskuussa 5,5 prosenttia vuotta aiemmasta. Kasvua on edesauttanut erityisesti vientikysynnän elpyminen, mutta myös yksityinen kulutus ja investoinnit ovat olleet nousussa.

Nousevan kehityksen ennakoidaan jatkuvan kuluvan vuoden lopulla ja ensi vuonna, joskin pitkittyvän euron kriisin myötä aiemmin oletettua hitaampana. Bruttokansantuotteen arvioidaan kasvavan tänä vuonna noin 3 prosenttia ja 2012 noin 1,5 prosenttia.

Yksityisen kulutuksen määrä kasvoi kotitalouksien ostovoiman vajaan 2 prosentin nousun myötä noin 2,5 prosenttia viime vuonna. Tänä vuonna yksityisen kulutuksen arvioidaan kasvavan noin 2 prosenttia, vaikka kotitalouksien reaalin ostovoima tuskin lainkaan lisääntyy. Taustalla on säästämisasteen lasku luottamuksen suotuisaan talouskehitykseen vielä ensimmäisellä vuosipuoliskolla lisääntytyä. Vuonna 2012 yksityisen kulutuksen kasvuvauhdin arvioidaan hidastuvan noin yhteen prosenttiin.

Työn kysyntä kääntyi viime vuonna nousuun. Tehtyjen työtuntien määrä kasvoi 2010 runsaan prosentin. Bkt:n ja tehtyjen työtuntien suhteella mitattu kansantalouden työn tuottavuus kohosi edellisvuoden lähes 4 prosentin sukelluksen jälkeen 2 prosenttia 2010. Työttömyysaste oli viime vuonna 8,4 prosenttia. Tänä vuonna sen ennakoidaan alenevan noin 8 prosenttiin, millä tasolla se säilynee myös ensi vuonna.

Kuluttajahintaindeksillä mitattu inflaatio voimistui viime vuonna edellisvuoden nollakehityksestä runsaaseen prosenttiin. Tänä vuonna hintojen nousun ennakoidaan kiihtyvän mm. veromuutosten ja raaka-aineiden maailmanmarkkinahintojen kallistumisen myötä noin 3,5 prosenttiin. Vuonna 2012 hintojen arvioidaan kohoavan noin 2,5 prosenttia kuluvasta vuodesta.

Palkansaajien ansiotasoindeksi kohosi viime vuonna 2,5 prosenttia edellisvuodesta. Tänä vuonna nousuvauhdin ennakoidaan jatkuvan likimäärin viime vuoden kaltaisena. Ensi vuonna ansiotason arvioidaan kohoavan noin 3 prosenttia kuluvasta vuodesta.

2 Matkailu- ja ravintola-alan kehitys¹

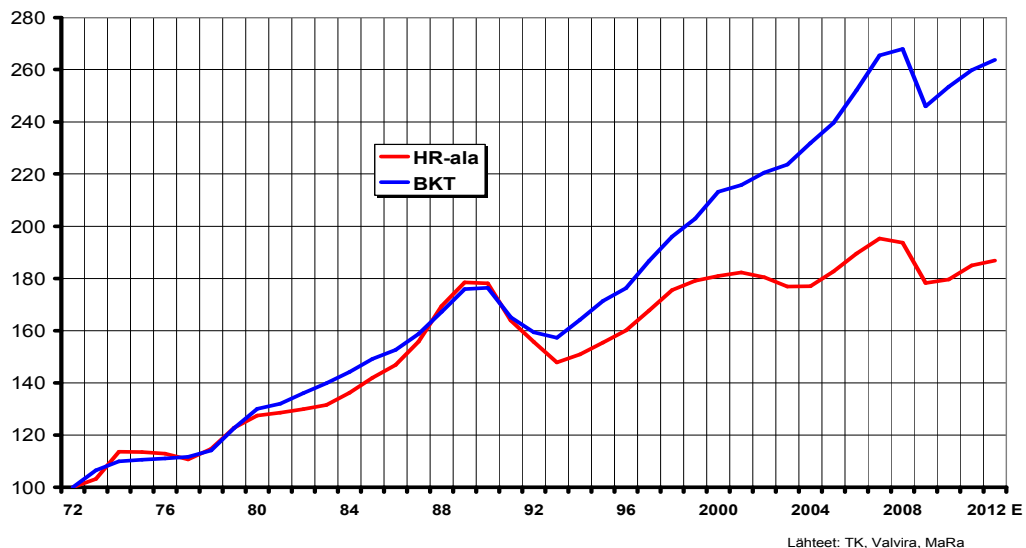
2.1 Myynti ja käyttöaste

2.1.1 Toteutunut kehitys 2011

Matkailu- ja ravintola-alan kokonaismyynnin arvo kasvoi tammi-kesäkuussa 2011 noin 4,5 prosenttia vuotta aiemmasta². Alan palveluiden kysyntä (= myynnin määrä) kohosi samassa suhteessa myyntihintojen säilyttyä keskimäärin viime vuoden vastaavan ajan tasolla³. Vaikka myös alan tarjonta lievästi kasvoi, kohosi kapasiteetin käyttöaste melko selvästi. Sektoreittain ja etenkin alueittain⁴ kehityksessä oli osin tuntuviakin eroja.

Hotelli- ja ravintola-alan myynnin volyymin ja kansantalouden kokonaistuotannon kehitys (1972 = 100)

Kuvio 1: Hotelli- ja ravintolapalveluiden kysyntä taittui vuosien 2005-2007 nopean kasvun jälkeen 2008 laskuun, joka taantumien syvenemisen myötä selvästi jyrkentyi 2009. Yleisen talouskehityksen pirstyminen sekä ravintolaruoan alv:n aleneminen käänsivät myynnin volyymin viime vuonna nousuun, jonka ennakoidaan jatkuvan tänä ja ensi vuonna.

Anniskeluravintoloiden myynnin arvo kasvoi Valviran osin otospohjaisen seurannan mukaan tammi-kesäkuussa lähes 5 prosenttia viime vuodesta. Määrällisesti myynti lisääntyi muun muassa alv-alennuksen vauhdittaman ruokamyyntin kasvun⁵ ansiosta jokseenkin yhtä paljon myyntihintojen säilyttyä likimäärin viime vuoden tasolla. Kiinteähintaisen myynnin ja asiakaspaikkojen suhteella mitattu ravintolakapasiteetin käyttöaste kohosi viime vuodesta.

¹ Matkailu- ja ravintola-alaan ei ole tässä luettu mukaan liikennettä eikä matkatoimistoja.

² Liikevaihdon muutos oli Tilastokeskuksen mukaan tammi-toukokuussa 9,0 %. Vastaava verollisen myynnin arvonn muutos oli 4,8 %.

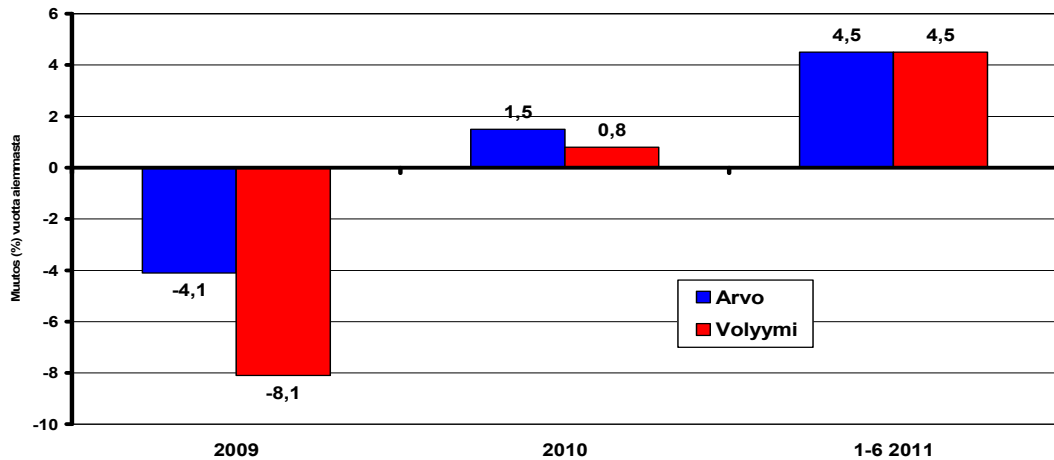
³ Myyntihintojen muutos tammi-kesäkuussa 2011 vuotta aiemmasta oli Tilastokeskuksen mukaan seuraava: majoitus 2,8 %, ruoka- ja alkoholittomat juomat -1,3 % ja alkoholi 1,8 %.

⁴ Alueelliset kehityserot anniskeluluvuin toimivissa ravintoloissa tammi-maaliskuussa 2011 käyvät ilmi Valviran nettiosoitteesta www.valvira.fi kohdasta Alkoholi/Tilastot.

⁵ Valviran mukaan alkoholitoimitukset ravintoloille absoluuttialkoholina vähenivät tammi-toukokuussa 2011 1,9 % viime vuodesta. Myymälämyynneissä pudotusta oli 1,1 % ja koko tilastoidussa kulutuksessa 1,2 %.

Hotelli- ja ravintola-alan myynnin arvon ja volyymin muutokset 2009-2011

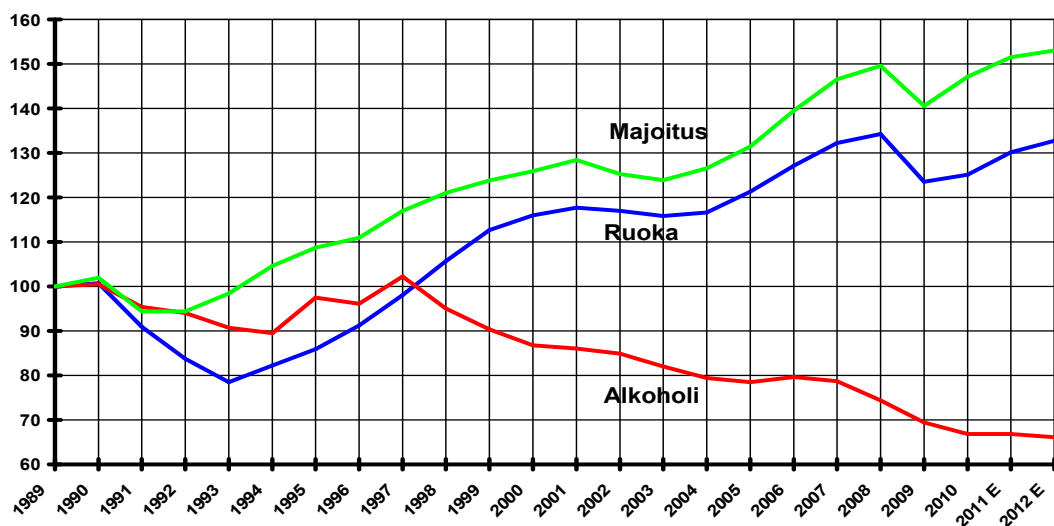
Lähteet: TK, Valvira, MaRa

Kuvio 2: Vuoden 2009 sukelluksen jälkeen hotelli- ja ravintola-alan myynti kääntyi viime vuonna lievästi nousuun, joka voimistui kuluvan vuoden alkupuoliskolla.

Alkoholi- ja muun myynnin (lähinnä ruokamyynnin) kehityksessä oli selvää hajontaa etenkin volyymissä. Anniskelumyynnin arvo kasvoi noin 3,5 prosenttia ja volyymi vaajaat 2 prosenttia hintojen noustua hieman alle 2 prosenttia. Muussa myynnissä arvon muutos oli 5,5 prosenttia, ja kun hinnat olivat runsaat 1,5 prosenttia alemmat kuin vuotta aiemmin, kohosi volyyymi noin 7 prosenttia.

Ruoka-, alkoholi- ja majoitusmyynnin volyyminkehitys matkailu- ja ravintola-alalla (1989=100)

Lähteet: TK, Valvira, MaRa

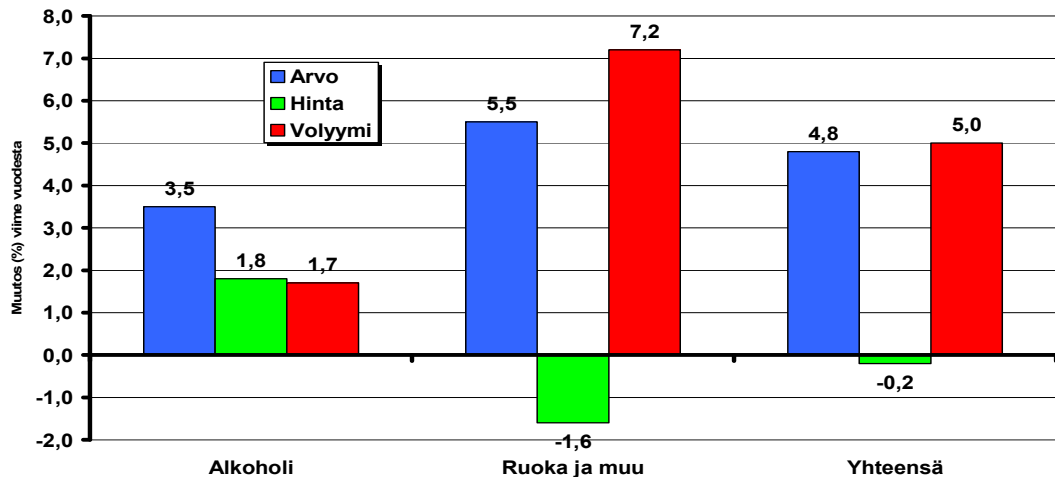
Kuvio 3: Matkailu- ja ravintola-alan kysynnän kolmesta pääkomponentista majoitus ja ruoka kääntyivät jo viime vuonna nousuun, joka jatkunee kuluvana ja ensi vuonna. Alkoholi- ja majoitusmyynnin kysynnän lievä nousu vuoden 2011 alkupuoliskolla ei näytä olevan kuitenkaan jatkoa odotettavissa.

Hotellien majoitusmyynnin arvo kasvoi tammi-kesäkuussa Tilastokeskuksen mukaan runsaat 7,5 prosenttia viime vuodesta. Myydyillä huonevuorokausilla mitattu majoitus-

tusmyynnin määrä lisääntyi noin 6 prosenttia huonehintojen kohottua reilut 1,5 prosenttia. Huonekapasiteetin käyttöasteeksi muodostui runsaat 51 prosenttia, mikä on 2 prosenttiyksikköä korkeampi kuin vuotta aiemmin. Huonetuotto käytettävissä ollut huonetta kohden (revpar) kasvoi lähes 6 prosenttia. Huonetarjonnassa oli runsaan 1,5 prosentin nousu edellisvuodesta.⁶

**Anniskeluravintoloiden myynnin arvon,
hintojen ja volyymin muutokset tammi-kesäkuussa 2011**

annmymu11

Lähteet: Valvira, Tilastokeskus, MaRa

Kuvio 4: Anniskeluravintolapalveluiden kysyntäkehityksessä on ollut kuluvan vuoden alkukuukausina selvä ero tuoteryhmien välillä. Etenkin ruokamyynnin volyyymi on kasvanut tuntuvasti viimevuotisen alv-laskun myötä alentuneiden hintojen vauhdittamana.

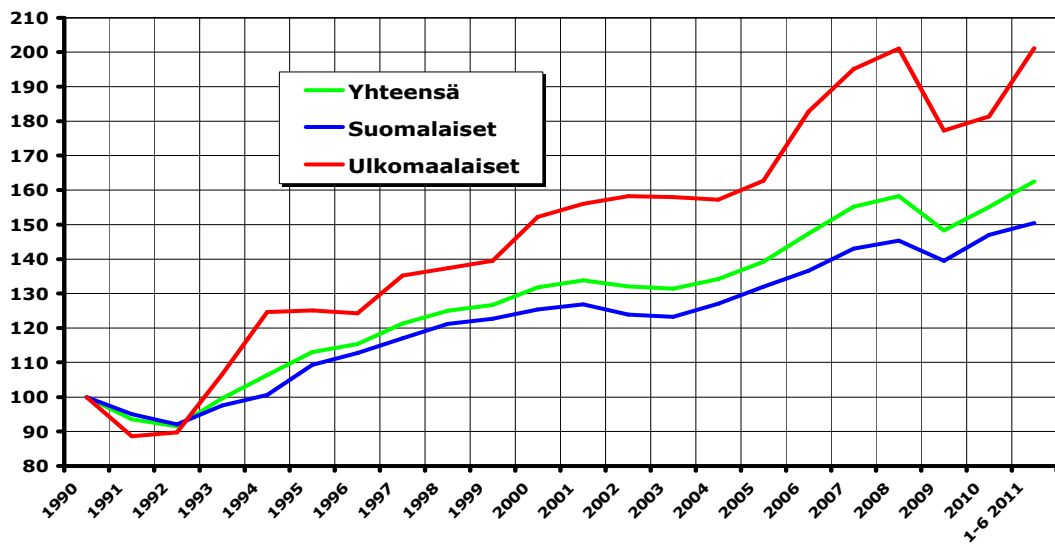
Hotellien majoituskysynnän nousua jarrutti suomalaisten yöpymisten runsaaseen 2 prosenttiin jäänyt lisääntyminen. Ulkomaalaisten yöpymisissä oli nousua noin 11,5 prosenttia. Yhteensä hotelli yöpymiset kasvoivat tammi-kesäkuussa lähes 5 prosenttia. Vapaa-ajan yöpymiset sekä kokous- ja liikematkailuyöpymiset lisääntyivät suhteellisesti yhtä paljon.

Muiden kuin hotellitasoisten majoitusliikkeiden (matkustajakodit, lomakylät, leirintä-alueet ja retkeilymajat) yöpymismäärä lisääntyi tammi-kesäkuussa noin prosentin. Kaikissa rekisteröidyissä majoitusliikkeissä kasvu oli runsaat 4 prosenttia.

⁶ Ruotsin hotellien majoitusmyynnin arvo kasvoi tammi-kesäkuussa 12 %. Huonemyynnin määrä lisääntyi noin 7,5 % huonehintojen nousua runsaat 4 %. Huonekäyttöaste kohosi edellisvuoden 45,5 %:sta 48 %:iin. Revpar kasvoi noin 9,5 % huonetarjonnan lisääntyä 2,5 %.

Hotellien yöpymismääräkehitys (1990=100)

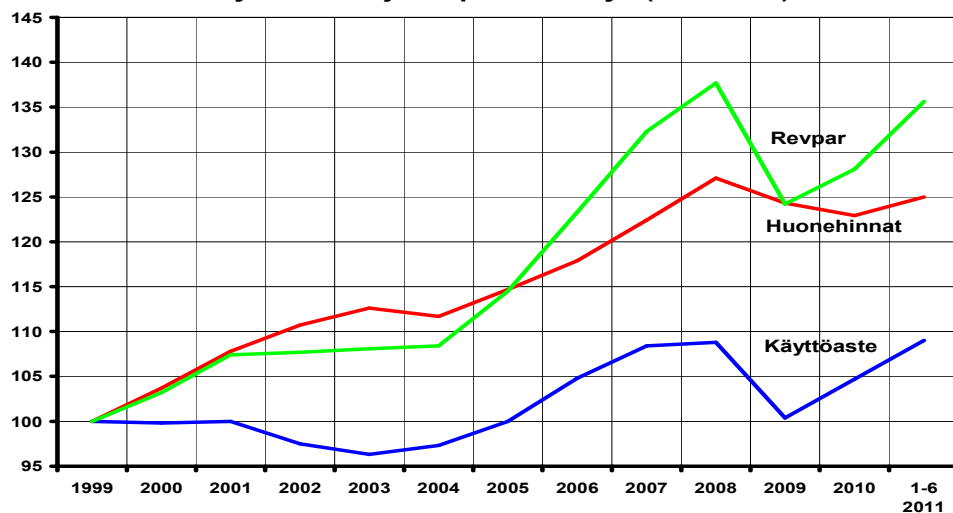

Lähde: Tilastokeskus, MaRa

Kuvio 5: Hotellien majoitusmyynnin kasvun veturina on ollut pitkällä aikavälillä etenkin vientikysyntä eli ulkomailta Suomeen suuntautuva matkailu. Vuonna 2009 se kuitenkin kääntyi kotimaista kysyntää selvästi tuntuvampaan laskuun. Lasku taittui 2010 nousuksi, joka on selvästi voimistunut tänä vuonna. Kaikkiaan yöpymiset lisääntyivät tänä vuonna lähes viimevuotista vauhtia.

Hotellien huonehintojen, käyttöasteen ja revparin kehitys (1999=100)

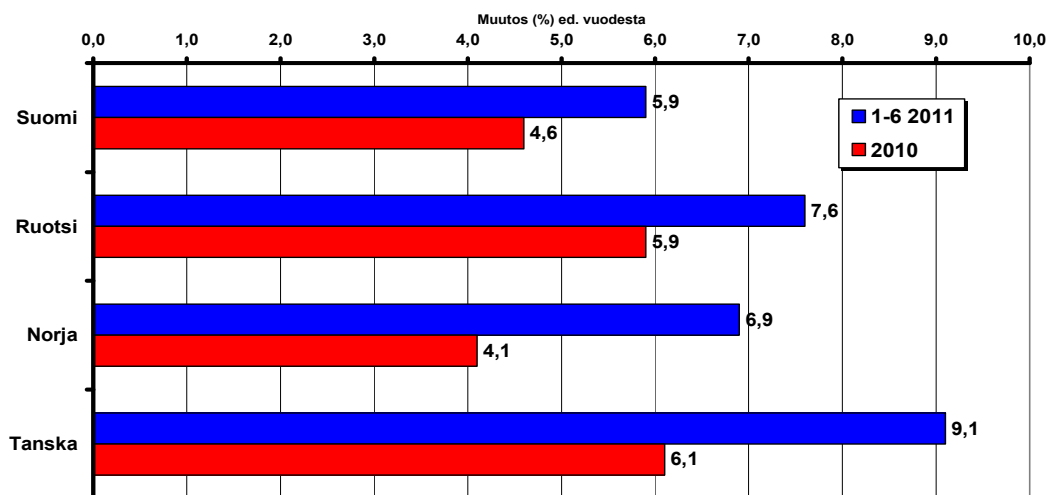
Lähteet: TK, MaRa

Kuvio 6: Vielä viime vuonna huonetuotto käytettävissä ollutta huonetta kohden (revpar) kasvoi yksinomaan kapasiteetin käyttöasteen nousun ansiosta, sillä huonehintakehitys oli tuolloin edellisvuoden tapaan laskeva. Kuluvan vuoden alkupuoliskolla nopeutuneen revpar-kehityksen taustalla on sekä käyttöasteen että huonehintojen kohoaminen.

Suomen Hiihtokeskusyhdistyksen mukaan hissilippumyynti kasvoi viime talvikaudella 5 prosenttia vuotta aiemmasta. Runsasluminen talvi lisäsi myyntiä Etelä- ja Keski-Suomessa Pohjois-Suomen suurimpien hiihtokeskusten myynnin jonkin verran supistuttua.

Hotellien huonekysynnän muutokset Pohjoismaissa 2010 ja tammi-kesäkuussa 2011

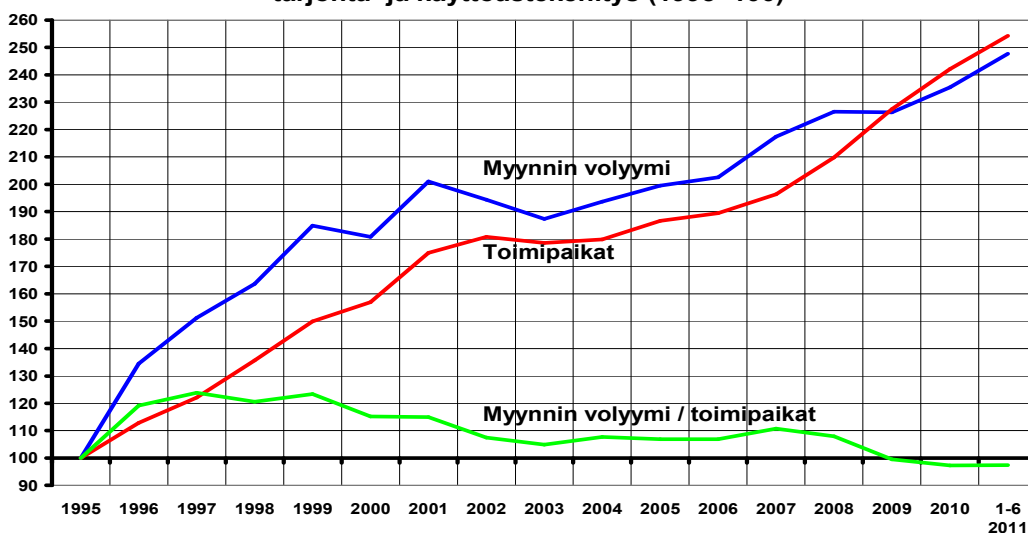
Lähteet: Ko. maiden tilastokeskukset, MaRa

Kuvio 7: Myytyjen hotellihuoneiden määrän viime vuonna alkanut kasvu on voimistunut kaikissa Pohjoismaissa kuluvan vuoden ensimmäisellä puoliskolla.

Suurimpien pikaruokaravintolaketjujen liikevaihto kasvoi tammi-kesäkuussa noin 12 prosenttia. Myynnin arvon vastaava muutos oli runsaat 5 prosenttia määrän noustua jokseenkin yhtä paljon. Toimipaikkoja oli niin ikään runsaat 5 prosenttia enemmän kuin vuotta aiemmin, joten myynnin ja toimipaikkojen määrän suhteella mitattu kapasiteetin käyttöaste säilyi viime vuoden tasolla.

Pikaruokaravintoloiden kysyntä-, tarjonta- ja käyttöastekehitys (1995=100)

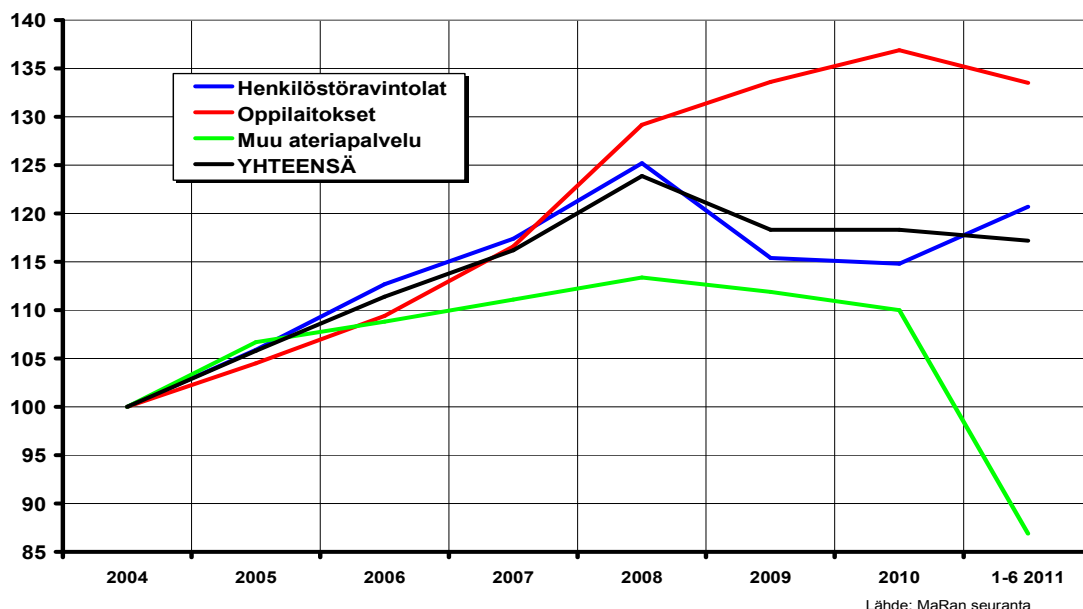
Lähteet: MaRa, A C Nielsen, TK

Kuvio 8: Pikaruokaravintoloiden kysyntä, jonka nousu tasaantui taantuman myötä 2009, kääntyi viime vuonna selvään nousuun, joka on jatkunut kuluvan vuoden alkukuukausina. Myynnin volyymin ja toimipaikkojen määrän suhteella mitattu kapasiteetin käyttöaste on kuitenkin polkenut tarjonnan nopean kasvun seurauksena paikallaan.

Suurimpien catering-yritysten liikevaihto supistui tammi-kesäkuussa 0,9 prosenttia. Henkilöstöravintoloissa päästiin noin 5 prosentin nousuun, kun taas oppilaitosten ravintoloissa oli pudotusta -2,5 prosenttia ja muussa ateriapalvelussa 21 prosenttia. Kokonaismyynti aleni arvoltaan noin 8 prosenttia. Määrällisesti henkilöstöravintoloiden myynti kasvoi vajaan prosentin.

Catering-yritysten liikevaihdon kehitys (2004=100)

Kuvio 9: Catering-yritysten liikevaihdon selvä lasku 2009 tasaantui viime vuonna mutta kääntyi kuluvin vuoden alkupuoliskolla jälleen lievään pudotukseen. Sektorin sisällä kehityksessä oli kuitenkin selviä eroja.

2.1.2 Tuleva kehitys

Yleisten talousnäkökymien, veromuutosten sekä EK:n suhdannebarometrin⁷ tulosten perusteella on arvioitavissa, että alan palveluiden kysynnän kasvu tulee kuluvin vuoden lopulla melko selvästi hidastumaan alkukuukausien kehityksestä. Ensi vuonna kysynnän kasvu jatkuu hitaana.

Alan kysyntänäkökymien arviointia vaikeuttaa nyt poikkeuksellisen paljon kuluttajien taloudelliseen käyttäytymiseen liittyvä epävarmuus. Vaikka ostovoiman ennakoitaan tänä vuonna polkevan paikallaan, saattaa kotitalouksien säästämisaste muuttua, minkä myötä yksityisen kulutuksen kehitys poikkeaisi ostovoiman kehityksestä. Yleisten talousennusteiden mukaan säästämisasteen ennakoitaan tänä vuonna pikemminkin alempaan kuin nousevan, mikä mahdollistaisi kulutuksen kasvun jatkumisen. Ensi vuonna säästämisaste saattaa nousta ja supistaa kulutuksen kasvun ostovoimakehityksen alapuolelle.

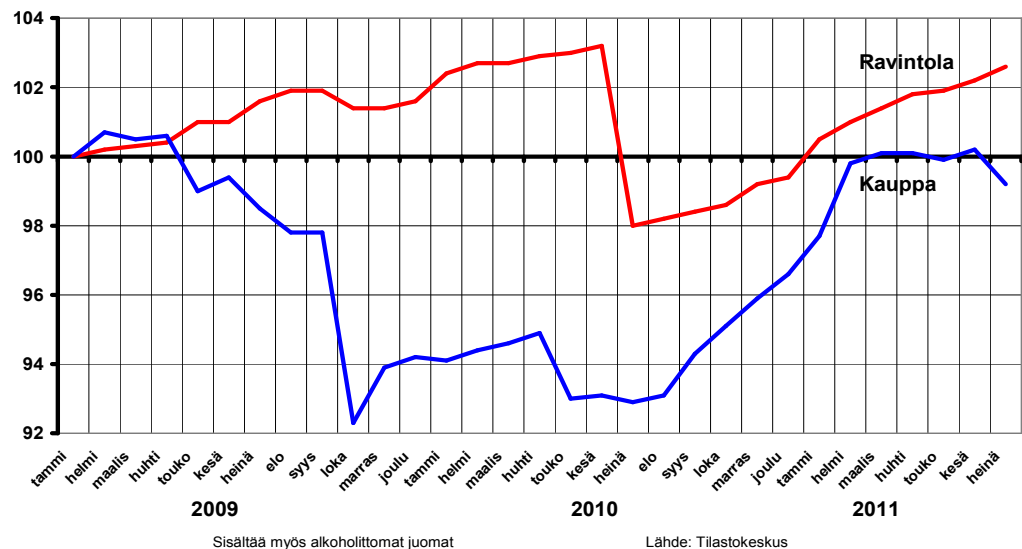
⁷ Elokuussa julkaistun, heinäkuussa toteutettuun tiedusteluun pohjautuvan barometrin mukaan hotelli- ja ravintola-alan lähikuukausien suhdanneodotuksia mittaava saldoluku oli 31 sen oltua toukokuussa 45. Saldoluku saadaan vähentämällä suhdanteiden paranemista ennakoineiden vastausten prosenttiosuudesta suhdanteiden heikkenemistä ennakoineiden vastausten osuus. Näkymät ovat kuitenkin olleet tiedustelun jälkeen heikkenemään päin.

Ruokatarjoilun arvonlisäveron viime vuoden heinäkuun alussa tapahtuneen alentamisen myötä toteutunut kasvuimpulssi ravintolaruoan kysyntään on nyt pääosin takana-päin. Kuitenkin ravintola- ja kaupparuoan veroneutraliteetin toteutumisen voi arvioida vaikuttavan edelleen myönteisesti ruokapalveluiden kysyntään. Kun yleisen talouskasvun ennakoitaan melko selvästi hidastuvan ensi vuonna, tulee myös ravintolaruoan kysynnän kasvu heikkenemään 2012.

Ensi vuoden alussa toteutettavat alkoholiveron korotukset tulevat osaltaan painamaan anniskelukulutusta edelleenkin alaspäin.

**Ravintola- ja kaupparuoan
hintakehitys kuukausittain (tammi 2009 = 100)**

Kuvio 10: Ruoan ravintolarajoilun veronlasku näkyi selvästi kuluttajahintaindeksissä viime vuoden heinäkuussa, jolloin ravintolaruoan hintataso aleni noin 5 prosenttia kesäkuusta. Heinäkuun 2010 jälkeen raaka-aineiden kallistuminen on kääntänyt etenkin kauppa- mutta myös ravintolaruoan myyntihin-nat selvään nousuun.

Majoituskysynnässä kasvu jatkuu vuoden lopulla ja etenkin ensi vuonna tämän vuoden alkupuoliskolla toteutunutta hitaampana. Huonehintojen nousu tasaantunee vähitellen. Viime vuonna vapaa-ajan matkailukysyntää hitaammin lisääntynyt liike- ja kokous-matkailukysyntä on vauhdittunut nousuun, joka saattaa ylittää tänä vuonna vapaa-aikana tapahtuvan majoituskysynnän kasvun.

Cateringyritysten tulevaan myyntikehitykseen vaikuttaa yleisen talouskehityksen ohel-la se, millä vauhdilla julkisia ruokapalveluita jatkossa ulkoistetaan. Kuntien talousah-dinko saattaa osin vauhdittaa palveluiden ostamista alan yrityksiltä, joka toistaiseksi on edennyt selvästi ennako-odotuksia hitaammin.

Pikaruokaravintolatoiminnassa ruokatarjoilun veronalennuksella ei ollut yhtä merkit-tävää kysyntää lisäävää vaikutusta kuin muilla verollisilla ruokapalvelusektoreilla. Niiden myynnistä keskimääräistä suurempi osuus on noutoruoan myyntiä, jonka alv kohosi prosenttiyksikön viime vuonna. Suidanteiden muutokset ovat yleensä vaikut-taneet kyseiseen toimintaan muita sektoreita vähemmän.

Verottomaan ateriapalvelutoimintaan – kuten korkeakouluopiskelijoille tapahtuvaan ruokamyyntiin – viimevuotinen alv-muutos aiheutti lievän hinnankorotuspaineen. Kysyntänäkymät tällä sektorilla riippuvat mm. siitä, miten ateriatukea ja opintotukea yleisemminkin jatkossa kehitetään. Kuluvan vuoden alussa toteutunut ateriatuen nousu on kysyntävaikutukseltaan positiivinen, mutta se ei kompensoi näihin ateriahintoihin viime vuosina kertynyttä kustannuspainetta.⁸

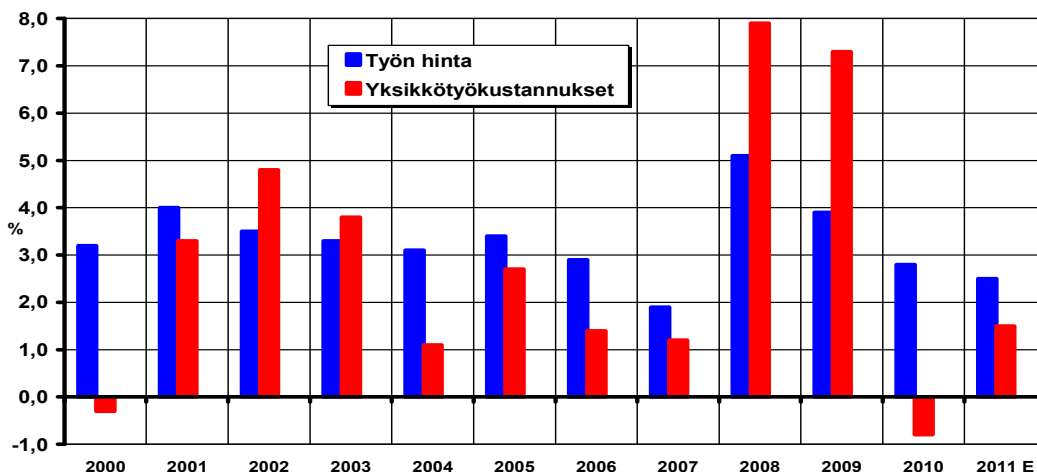
2.2 Kustannukset ja kannattavuus

Tilastokeskuksen kuluvan vuoden helmikuuhun kohdistuneen seurannan mukaan ruoan raaka-aineiden verolliset⁹ tukkuhinnat nousivat 4,6 prosenttia vuotta aiemmasta. Sen jälkeen nousu lieene voimistunut¹⁰.

Alan ansiotaso nousi Tilastokeskuksen ansiotasoindeksin mukaan viime vuonna 2,7 prosenttia vuotta aiemmasta. Myös työn kokonaishinnan voi arvioida kohonneen likimäärin samassa suhteessa työnantajan sosiaalivakuutusmaksujen säilyessä nettomääräisesti lähes ennallaan. Työn tuottavuuden käännyttyä samaan aikaan noin 3,5 prosentin kasvuun tapahtui yksikkötyökustannuksissa lievää alenemista edellisvuodesta. Kuluvan vuoden tammi-kesäkuussa alan ansiotaso oli TK:n ennakotietojen mukaan 2,7 prosenttia korkeampi kuin vuotta aiemmin. Tänä vuonna työn hinnan vuosikeskiarvon muutos asettuneen noin 2,5 prosenttiin, mikä ennakoidun työn tuottavuuden kasvun seurauksena johtaa yksikkötyökustannusten lievään nousuun.

Työn hinnan ja yksikkötyökustannusten vuosimuutokset hotelli- ja ravintola-alalla

Lähteet: TK, MaRa

Kuvio 11: Työn tuottavuuden aleneminen yhdistyneenä työn hinnan kohoamisen voimistumiseen johtivat yksikkötyökustannusten nousun selvään kiihtymiseen 2008-2009. Viime vuonna yksikkötyökustan-

⁸ Korkeakouluravintoloiden säännöstelyn alaisia opiskelijahintoja on voitu viimeksi korottaa elokuun alussa 2008, jolloin purettiin kyseisen vuoden helmikuuhun mennessä kertyneitä kustannuspaineita. Sen jälkeen tapahtunut, keskimäärin lähes 10 %:n kustannusnousu on jäänyt kokonaisuudessaan kompensoimatta.

⁹ Vastaava verottomien tukkuhintojen muutos oli 3,7 %, sillä alv-kanta nousi tarkasteluperiodin aikana 12 %:sta 13 %:iin.

¹⁰ Seuraavat, syyskuulle asti ulottuvat tiedot raaka-aineiden tukkuhintakehityksestä valmistuvat Tilastokeskuksessa lokakuun puolivälissä.

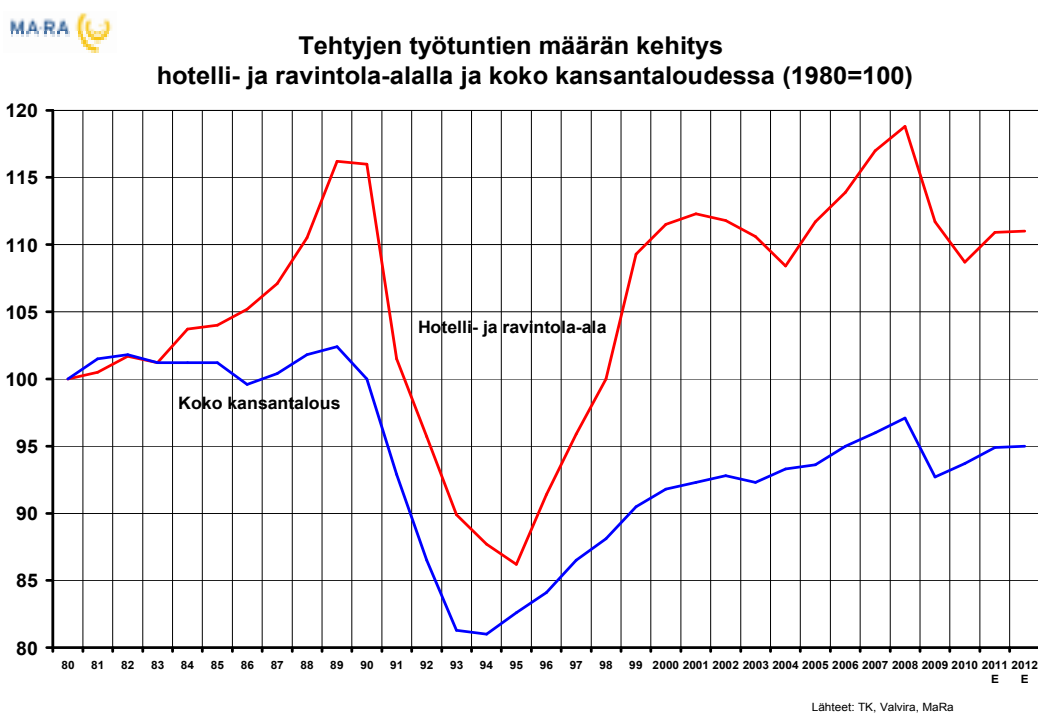
nukset alenivat, sillä työn tuottavuus kohosi työn hintaa nopeammin. Kuluvan vuoden alkukuukausina yksikkötyökustannukset ovat kääntyneet jälleen nousuun.

Myyntituotto- ja kustannuskehityksen vertailu viittaa alan keskimääräisen kannattavuuden kohentumiseen viime ja kuluvana vuonna. Sektoreiden, alueiden ja etenkin yritysten väliset erot ovat kuitenkin huomattavat.

Konkurssiin haettujen hotelli- ja ravintolayritysten määrä oli Tilastokeskuksen mukaan tammi-kesäkuussa 119 eli 10 prosenttia viimevuotista korkeampi. Niiden vuoksi uhanalaisten työpaikkojen määrä kuitenkin aleni 12 prosenttia.

2.3 Työllisyys ja tuottavuus

Alan palvelujen kysynnän lievästä kasvusta huolimatta työpanoskehitys jatkui vielä viime vuonna laskevana. Vähennystä tehdyissä työtunneissa – joihin on arvioitu mukaan myös vuokratyöpanos - oli runsaat 2,5 prosenttia¹¹. Myynnin volyymin ja tehtyjen työtuntien suhteella mitattu työn tuottavuus kasvoi 2010 noin 3,5 prosenttia.

Kuvio 12: Alan palveluiden kysynnän suotuisa kehitys on alkanut heijastua myös työpanokseen, jonka kehitys on kääntynyt nousuun. Työn kysynnän kasvun ennakoidaan jatkuvan tänä vuonna, mutta tasaantuvan 2012.

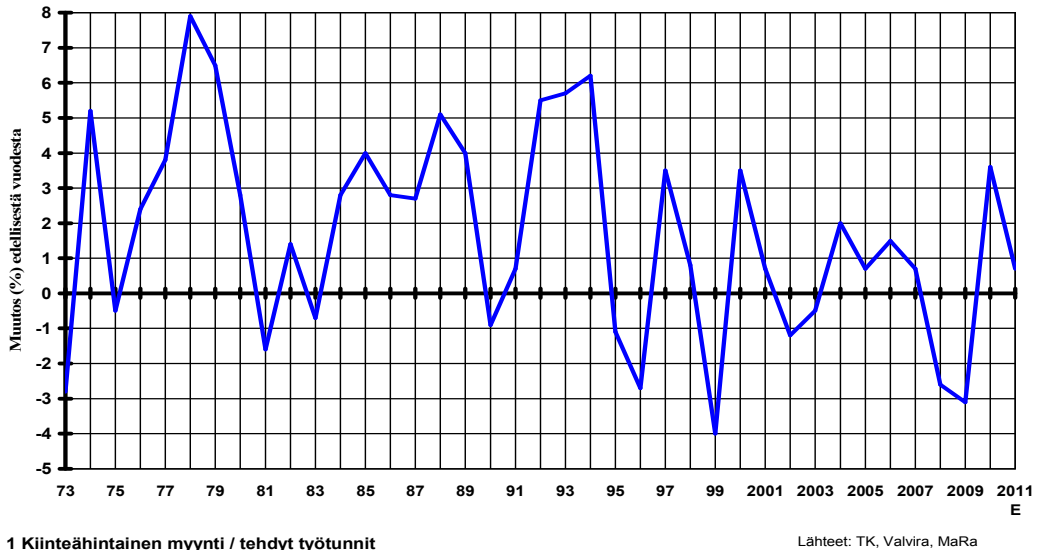
Viime vuoden viimeisellä neljänneksellä työpanoksen supistuminen taittui kuitenkin jo lieväksi nousuksi, joka näyttää voimistuneen kuluvan vuoden ensimmäisellä puoliskolla alan palvelujen kysynnän kasvun kiihdyttyä tuottavuuden kasvua voimakkaammak-

¹¹ Johtopäätös perustuu Tilastokeskuksen tuottamista hotelli- ja ravintola-alan palkkasumma- ja ansiotasoindeksistä johdettuun työpanoksen volyymimuutokseen. Tilastokeskuksen työvoimatutkimus, jonka tuloksia ei voida pitää otoksen pienen koon vuoksi hotelli- ja ravintola-alan osalta tarkkoina, osoittaa pudotuksen olleen alan oman henkilökunnan osalta viime vuonna 1,6 % ja vielä kuluvan vuoden ensimmäisellä puoliskollakin 0,5 %.

si. Koska työn tuottavuuden nousun voi ennakoida jatkuvan myös vuoden loppupuolella, tulee työn kysynnän kasvu jatkumaan alan palvelujen kysynnän lisääntymistä hitaampana.

**Työn tuottavuuden¹
vuosimuutokset hotelli- ja ravintola-alalla**

Kuvio 13: Vuosina 2008 - 2009 alan työn tuottavuus laski, sillä työpanos supistui alan palvelujen kysyntää vähemmän. Viime vuonna tuottavuus kääntyi jälleen selvään nousuun, joka on jatkunut hidastuneena kuluvana vuonna.

3 Johtopäätöksiä

Matkailu- ja ravintolapalveluiden myynnin arvo kasvoi tammi-kesäkuussa noin 4,5 prosenttia. Myyntihintojen säilyttyä keskimäärin muuttumattomina kohosi myynnin volyymi samassa suhteessa.

Ravintolatoiminnan pääsektoreista parhaiten menestyivät pikaruokaravintolat, joissa sekä myynnin arvo että määrä kasvoivat – osin tarjonnan selvän lisääntymisen takia – selvästi. Myös anniskeluravintoloissa kehitys oli voimakkaasti kasvaneen ruokamyynnin seurauksena suotuisa. Henkilöstöravintoloissa päästiin lievään kasvuun, mutta catering-yritysten muissa ateriapalveluissa kehitys oli negatiivinen. Hotellien majoitusmyynti kasvoi tammi-kesäkuussa tuntuvasti sekä arvoltaan että volyymiltaan.

Alan kannattavuus kääntyi viime vuoden loppupuoliskolla nousuksi, joka on jatkunut kuluvana vuonna. Alan palveluiden kysynnän kasvu ei kuitenkaan vielä vuositasona 2010 johtanut työpanoksen kysynnän laskun päättymiseen, koska 2008-2009 alentunut työn tuottavuus kääntyi viime vuonna selvään nousuun. Tammi-kesäkuussa työn kysyntä oli jo melko selvässä kasvussa.

Alan palveluiden kysynnän on syytä olettaa kasvavan kuluvana vuonna viimevuotista enemmän, vaikka vauhti tulee hidastumaan vuoden loppukuukausina. Ensi vuonna kasvu on jäämässä tämänvuotista vaatimattomammaksi.

Lisätietoja tutkimuspäällikkö Heikki Lankinen, puh. 050 544 8311

Abstract

Development of the hotel and restaurant industry in Finland

The value of sales in the hotel and restaurant industry in Finland increased by 4,5 per cent during the first half of 2011 from last year. The volume of sales – or the demand of hotel and restaurant services – rose also by 4,5 per cent, because sales prices were on average on the same level as last year. The price level was unchanged because of lower VAT of restaurant food from the beginning of July 2010.

The value of lodging sales of hotels increased by 7,5 per cent. Because the room prices rose by about 1,5 per cent the volume of room sales was about 6 per cent higher than last year. Room occupancy also rose because room supply did not increase considerably. Room occupancy was about 51 per cent – 2 per cent units higher than a year earlier.

The sales value of licensed restaurants increased by nearly 5 per cent. The volume of sales rose by 5 percent and the sales prices were nearly unchanged. Occupancy of restaurant capacity increased, because the supply was only a little bigger than a year earlier.

The sales value of canteens dropped by 2,5 per cent. The sales volume was, however, nearly one per cent higher than a year earlier, because sales prices dropped more than the value of sales.

The value of fast food restaurant sales increased by 5 per cent. The sales volume was also about 5 per cent higher than a year earlier.

The profitability of the hotel and restaurant industry was a little better than a year earlier. The number of bankrupts, however, increased in the industry by 10 per cent from the previous year.

During the end of this year and next year the development of the demand in the industry is expected to be less positive than in the first half of 2011. The occupancy rate, which has risen in 2011, will be nearly unchanged in 2012.

Labour productivity, which has gone down in 2008-2009, has begun to grow again. This means that the demand of labour input will not develop as well as the demand of hotel and restaurant services.